

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap october—decemberi évnegyedre előfizetheti helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 frt. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fizettetek.

Pest, november 4.

A gráci lap szerint Bécsset Windischgraez egészen bevette. Hanem ennél többet egy betűvel sem tudunk. A madarat sem eresztik onnan felül. —

Ez azonban minket korán sem ingat meg. Ennek előbb utóbb be kellett következni. Köszönjük meg october hatodikának, hogy az nekünk egy hónapi készületi időt adott. Ez magában felszámthatlan nyereség volt, s e mellé egészen véletlenül jövén közbe, természetesen kedves könnyebbülésünkre esett.

Azoknak, kik e hirre megijednének, s hosszú képeket vágnának, egy összehasonlítást ajánlunk figyelmökbe.

Hogy állunk october elején, s hogy állunk novemberben.

Akkor, Magyarországot kivéve, Ferdinánd koronája alatti tartományokban teljes béke volt. Olaszországban fegyverszünet. Bécsben a schwarzgelbismus nyílt sisakkal uralkodott. Jellacsich Mosony megyében táborozva várta az osztrák segítséget.

Ma Olaszországban, ha az átszivárgott tudósításoknak hihetni, a háború új erővel tört ki. Bécs meghódítva van ugyan, de fékentartása tetemes erőt igényel.

Legnagyobb nyereség azonban az, hogy ügyeinkben a főkérdés napfény világosságba van helyezve.

Függetlenségünk tettelesen kimondva, minden becsületos hazafi a pesti kormánynak engedelmeskedik, a ki nem, az nyilvános pártút.

Seregeink napról napra szaporodnak, az ágyukat gyorsan szerelik, s itt van a feneketlen utakról híres ősz, melly az ellenség gyors haladását mindenütt akadályozni fogja.

Az ellenség nagyon jól tudja azonban, hogy ha velünk most hirtelenében el nem bánik, tavaszra győzhetlenek vagyunk.

Azért, ha tán holnapra azon tudósítással kezdenők lapjainkat, hogy Windischgraez csapata Bruck mellett áttörték, éppen nem volna meglepő.

Arra ugyan is el kell készülvén lennünk, hogy az ellenség minden módot és eszközt felhasznál arra, mi neki előnyt, nekünk pedig ártalmat okozhat.

Azért nincs az olyanoknál nevetséges ember, ki tudja s várja előre, hogy az ellenség ezt vagy amazt teheti, így meg amugy árihat nekünk s midőn aztán az valóságosan megtörténik, megijed, elsápad, s elkiáltja magát: oda vagyunk.

Egy kis czukrozásul azonban mondunk egy jó hirt is.

Pulszki Ferencz tegnap este Pozsonyból Pestre érkezvén, azt a hirt hozta, hogy a olaszországi hadseregből a magyarok en masse indulnak haza felé.

Megjegyzendő azonban, hogy ezt Pulszki mondta, kiről a mondó azt tartja, hogy a dolgokat igen vidor szíjben szokta látni.

Soha soha sem feledhetjük el neki azon ujságokat, mellyeket egyszer a marcziusi napokban Posonyból hozott, s mellyeket dicső hangjával egy asztalról a radical körben elmondott s mellyre szegény magunk úgy exaltalódtunk, hogy ma is csudáljuk, miként történt velünk az, hogy öröm mámorunkban másnapi lapunkban ki nem kiáltottuk a respublicát.

Megjártuk volna. Adott volna nekünk a nagy szakálu Batthyáni respublicát.

Pest, november 4.

A hihetőség bizonyossággá vált: Bécs be van véve.

Éppen azon napon, épen azon órában folyt le a bécsi véres drámának utolsó jelenete, melly napon, melly órában seregeink a császári királyi zsarnokság bérszolgáival küzdöttek a Schwechat téren.

Minden utca, minden ház egy egy külön csata hely volt, mellyet külön külön kelle bevenni százak és ezerek életén, úgy hogy Bécs egy nagy temető lön, s utcáiban — mint óriási sírokban hevert a mindkét részről legyilkolt népség.

A dráma részleteiről mig nem vagyunk értesülve, de ennyit mint bizonyost tudathatunk olvasóinkkal, mert ezt Behm general hozá meg, kit Windischgrätz legelsőnek kért kiadatni, ki azonban elég szerencsés volt az isten különös gondviseléséből Pozsonba — hol jelenleg van — menekülteni.

Mi Bécs bukását szívünk mélyéből fájjaljuk s azt a szabadság ügyére nézve igen érzékeny csapásnak tartjuk; de azért valami nevetségesebbet és kissebblelkűséget nem ösmernénk, mintha valaki most már csüggeteg képet vágva, felkiáltana, hogy „minden oda van!”

Mi meg mondottuk ez előtt pár hetekkel, hogy Bécs magát tartani képes nem leend, pedig akkor, még csak a cernirozás, az élelem visszatartóztatása után itéltünk s a bombardirozást az erőveli bevételt egészen számításon kívül hagytuk.

Ezért minket Bécsnek esete legkevésbe sem lep meg, miután sem részünkről ideje korán nem történtek az egybehangzó védelmi s támadó lépések.

És annyival inkább nem lepott meg, mert midőn egy városnak 400 ezernyi népessége, melly legalább is 100 ezer fegyveres kart számlál, nem tud, nem képes magát, az élelem és közlekedés eirekesztésétől, egy — eleinte nem több mint 22—25 ezernyi sereg ellenében megvédeni, hanem vár és kés, mig ellenségei szaporodnak, s menekülését egy mesziről jövendő, s belső védelemmel is elfoglalt szövetségéstől várja, — az illy város bukása semmi váratlan jelenet nem lehet.

Nem czélunk a magunk késedelmeskedését sem menteni s el kell ösmernünk, hogy ha indolentiánkat és hanyagságunkat levetkőzve, a maga idejében utánna sietünk közös ellenünknek, azt kétségén kívül semmivé tesszük.

De ez már elmúlt és nekünk most csak okulás végett szabad hátra tekinteni; perczek drágák s a jobb lett volnának és ha ez, tették volna-knak demonstratiojára idő nincsen. —

Előre kell nézni, hogy már most egy óra se teljék el készület nélkül.

És csak az istenért a vármegyistai igazgatással hagyjunk fel, csak a collegialis — helyesebben disputationalis-kormányzás szünjék meg, mert árva lelkekre mondjuk; az absolutismusok egybevágó politikája ellenében, táblabírói gyűléssel nem állunk meg.

Az oct 30-iki ütközet egy ujj időszakot kezd, melly után már magának a törvényhozásnak sem szabad többé annak az alattvalói rendíthetetlen hűségnek és felséges királyiatyái szívéhez ragaszkodásnak alkalmat masque-ja alá takaróznia.

Mi átalában ellenségei vagyunk minden ily-
szerü alakoskodásnak, kivált miután az ugy sem
hoz be semmit a konyhára, de másfelől éppen nem
árt, ha valódi — becsületes — alakunkban jele-
nünk is meg.

Csak a zsarnokoknak fekszik érdekében, min-
dég atyai szívének jó indulatja s hű né-
pének szabadság iránti tiszteletét emle-
gető phrasissokba öltözni át, mert ha valódi alak-
jában — meztelen gazságában — állana elő, ma-
gok azon gyávák és rövidlátók vernék agyon, ki-
ket most áruhájával megcsal.

Készítsen a nemzeti-gyűlés mindenek előtt
egy függetlenségi nyilatkozatot (declara-
tion of independance) mely közöltessék Europa
minden hatalmaival, különösen minden alkotmá-
nyos országgal.

Alakítson egyszersmind a nemzeti gyűlés egy
rendszeres — bár ideiglenes — kormányt, leg-
feljebb öt tagból egy elnökkel, ki a kormánytagok
teendőit meghatározza, hogy körében mindenik
teljes hatalommal és belátása szerint késedelem
nélkül rendelkezessék, a hosszas tanakodások
levén a legkárosabbak jelen sürgető körülménye-
ink közt.

Mondassék ki a decheance, az az, a
trón üressége, és a habsburgi ház mint
hítségű és az ország szabadságát annyiszor a
mennyszer eláruló faj száműzetessék, jószágai
rögtön lefoglaltatván.

És itt nem ohajtanánk — most még — semmi
belebecsátkozást az ország jövő kormányzása
iránti vitákba; nem ohajtanánk kimondatni sem
azt, hogy a királyságot megtartjuk, sem azt, hogy
respublicat állítunk.

Most e féle meghatározásokat az idő,
tán 24 óra is, a legnevetségesebb alakba szok át-
változtatni.

Ha nyerünk — mint Isten után magunk ere-
jét ösmerve, hisszük — respublicánál más
kormányforma Magyarországon ugy
sem lehet; ha pedig vesztenénk, ugy nem
mi fogunk határozni magunk felett.

Ép azért, respublicai vagy monarchiai kérdé-
sek vitatásába most teljesen időelőttinek tartjuk,
elég lesz kimondani a fennebbieket most előlege-
sen. —

És lépjen elő már egyszer a kormánynek
szigorúsága, sujtson le a borzasztó igazság
pallosa valahára kérlelhetetlenül bár merre, bár
kiben találta az árulásnak bár legkisebb jele.

Most a hosszas vizsgálatoknak helye nincsen,
a mirigyos anyagtól meg kell tisztítani az ország
testét minden áron, most nincs ideje azon scru-
pulusoknak, hogy tán 100 gaz közül egyik nem
érdemelt volna akasztófát, a kitisztító őrizkedni
fog a piszkosok társaságától.

Mi nem ohajtánk hiábavaló terrorismust
de — árva lelkünkre mondjuk — most már szük-
ségünk van rá, a gazság sokkal szemtelenebb,
mintsem egyébtől, mint akasztófától, rettenne
vissza.

A külföldön tartózkodókra nézve hozott ha-
tározatot szigoruan telyesedésbe kell venni.

És nem kell ám simogatni a dolgot ott, a ki-
rályhágon túl sem.

Mondassék meg azoknak a székelyeknek,
hogy hát immár itt van az idő, szabad a tér,

probálja meg fegyverét a szászoknak állnok szívé-
ben s az oláhnak makacs fején, és meg ne szün-
jön addig pusztítani a galád fajzatokat, míg nem
véröktől fel nem olvad kardjaiknak aczélja, míg
nem pirosul a Szeben és Maros vize.

Mondassék meg a székelyeknek, hogy ime e
hálátlan fajzat már eleget élt gazságainak, illő,
hogy meghalljon, s helyet és földet adjon becsü-
letesebbeknek, néktek.

És megleszen:

Ha pedig nem így teszünk, lángba borul
egész Erdély, kiöletik a magyar egy szálig, a bar-
barismus minden kigondolható kinzásaival pusztí-
tatnak el véreink, és a szép kis gazdag ország-
rész egy temető leend.

Csernátóni.

Pest nov. 3.

Az uristen tizedmagával vigyázott
ránk a schwechati ütközetben, ezt irám kö-
zelebről, s ez most anyira áll, hogy bizon akár-
ki meggyőződhetik, hogy nekünk magyaroknak
egy különös istenünk van magunknak.

Seregünk harcol és győz egész nap egy erő-
sebb ellenség ellen, hogy hatalmas, vitésége és
elszánt lelkesedését alkalma legyen ennek megös-
merni.

Ugyan ezen seregünk este felé folytonos győ-
zelem után — majd minden ok nélkül retiral s ez
által előfordul azon hallatlan eset, hogy az egész
napon át veretett ellenség, maga sem tudja mi-
ként, a győztes félt maga elől eltűnni látja.

A retradeban seregünk egyik része a leg-
nagyobb zavarban és felbomlásban van, és az el-
lenség — elámultában — elfeledi egy ezred lo-
vasságot küldeni utánna, melly semmivé tette
volna.

És a retrade — által visszajövünk hazánk
földére s meghalljuk, — hogy Bécsnek nagyobb
része már 3 nap óta, 28-dik óta be van véve, és
átélünk ismét pár napot, és meghalljuk, hogy
Bécs éppen ütközetünk alatt vétetett be egé-
szén. —

S most már kékedjék valaki a magyarok
istenének létélén!

Ha mi inkább és inkább előnyomulunk re-
ménylve a bécsiek kirohanását, oda megyünk az
ellenség torkába s a bevett Bécs falai alatt — két
tűz közt — aprítottunk le az utolsó emberig.

Áldott legy azért oh magyarok istene, ki ada
egy hanyag vezért, kinek ügyetlen parancsai
miatt vitéz seregünk erejének kifejtésében, nem
támogatott; áldott légy, hogy adtál e hadve-
rnek rossz galoppinsokat, kik a kevés jó paran-
csot is későre viték meg az illetőknek, de három-
szor áldott légy, oh magyarok hatalmas istene,
hogy teremtél Komárom vármegyét, s bele em-
bereket, kik szaladni tudnak, mint az agár, s meg
sem állnak hazáig.

Csernátóni.

Pest, november 3-kán.

Sergeink tehát visszavonultak.

Jaj istenem! oda vagyunk szólnak a pessí-
misták és az asszonyok.

Ez azomban minket el nem rémit.

Igen, ha rendellenül, nagy vesztléssel és csu-
fosan visszaveretve kellett volna futni, s életet
és megmaradást keresni.

Igen, ha ellenségünk dicső győzelem babér-
jait viselhetné homlokán, lombokat, miket tőlünk
az istenek haragja, tán saját gyávaságunk taga-
dott volna meg.

Igen, ha Windischgraez diadalmos karddal
üzött volna országunkba, s vagy falunkat feléget-
te, vagy minket csufos békekötésre kényszerített
volna.

De mindez nincs így. Dolgunk igen egyszerű.
Rendes visszavonulás egy nemsikerült ütközet
után. Nem nagy dicsőség, de nem is gyalázat!

Nem az, mit ohajtánk. Nem is az, a mitől félni
kelle.

Most itthon vagyunk, és urak a magunk há-
zánál.

Némelly nagyon félénkeknek eszökbe jutott,
valljon nem fog-e Windischgraez követni, megtá-
madni és megverni.

Hogy kövessen és megtámadjon az töle bo-
londság, nekünk semmi kár, volna — hogy meg-
verjen, az lehetlen.

Quo jure is remélhetné ő, hogy azokat, kike
akkor, midőn maga a legerősebb posztóban volt
meg nem vert, megverje akkor midőn megfor-
dítva: emezek vannak besánczolva, és főleg it-
thon, saját földjeken s halálig segítő népök köze-
pette!

Én ha Windischgraez volnék, nem hoznám az
orromat Görgői kardja s ágyú közbe.

Mi nekünk pedig persze e visszavonulás nagy
fordulatott tett ügyeinkre, olyat, mit e lapp 197.
száma érintett.

Ebből teendőknek is más iránya következik.

Mivel a tél már itt van, ellenünk újabb tábo-
rozások hihetőleg nem fognak kezdetni, s ha — a
mi hihető — az armányok még ki nem meritették
alacsonyosságuk tengerét, legfőlebb csak jövő tavasz-
szal fognak újra ránk támadhatni.

Addig nekünk agyon kell verni a Simonich
féle támadást. Tán már meg is történt.

Agyon kell nyomnunk Erdély lázongásait s
az oláh és szász bujtógatók vipera fajzatát, és hét
bűnfészket Szebent és Balázsfalvát eltörölnünk
e föld színéről.

Győznünk és hódítunk kell Perczel diadal-
mas zászlója alatt.

Aradot és Temevárt kézre kell kerítnünk.

Ne bajlódjunk mi másért, Bécsért, egész bi-
rodalomért, mikor nekünk is elég a bajunk. Persze
ők szeretnék itertlatni a majom és macska me-
séjét, mikor az, azt mondá ennek: kapard ki a tü-
zes gesztenyét egyedül, aztán osztózzunk ketten.

Hanem a helyett készülünk.

A fegyvertár tavaszig 50000 fegyvert ki adhat.

Löpor gyáraink ne nyugodjanak.
Emberünk van elég, lesz még több.

Az universitás, minden philosophiákat és historiákat s tudja isten miket mellözve, egészen had-academiává változott, s működése november 15-től Marcius végeig kitanult tiszteket adand. Hiszen előttünk a példa, hogy embereink, milly csoda gyorsan tanulnak.

És végre, a népeknek nyilik az idő alatt a szemök.

Pessimisták és asszonyok! ne féljetelek.

Pest november 4.

Epen száz esztendeje, hogy az aacheni békekötés létesülte után, a vitéz magyarok a verítéket homlokukról, s a vért kardjaikról letörölvén, boldogoknak érzék magukat azon nemes öntudatban, hogy csak az ő vitézségük tartotta fen Mária Terezia fenyegetett trónusát.

Mária Terezia, nem mint magyar király, hanem mint birodalmához tartozó német tartományok örökös császára támadtatott meg.

A nemzetnek csak akarnia kellett, s az egész birodalomnak mesterségesen egybeférczelt részei elrongyult ruhaként széjfelfosztottak, Mária pedig minden tartományaitól megfosztatva, elég szerencsés lett volna, ha Magyarországon, mint független király uralkodhatott.

De a nemesség küldöttei vak hűség által vezéreltetve, s az elhagyott királyné megható szavai által elérzékenyülve, elszalasztották az ajánkozó alkalmat.

Jól tették-e? bizony nem, mert a haza függetlenítése utáni törekvés a honfi legszentebb kötelessége, melly előtt a legfényesebb erénynek is el kell halványulnia.

De azért nem kárhoztatjuk őket, mert a magyarok istene munkálkodott általuk.

A magyarok istene nem engedhette, hogy addigi helyzetükön oly változás történjék, mellyben oly kevés a köszönet; nem engedhette, hogy királyi nyög alatt tovább is sinlődvén, függetlennek csufoltassa magát; nem engedhette, hogy a valódi szabadságra termett, szabadabbnak álmoldozza magát csak azért, mivel elnyomója Bécs helyett Budán utó fel sátorát, mintha kevésbé nyomasztó lenne a bilincs, ha közelebb műhelyben kovácsoltatik.

Körülbelül negyven esztendeje, hogy a francziák hatalmas császára a gonosz habsburgi fajzatot elriasztván bünbarlangjából, felszólítja a magyar nemzetet, hogy használják az alkalmat Ausztriától függetlenítésére; unszolta, hogy ősi szokása szerint királyt válasszon a maga köréből.

A nemzetnek megint csak akarnia kellett, és az akkor még mindenható császár segédelmére támaszkodva, akármelylek tő gyökeres magyar mánást ültethették volna a királyi székre.

De a nemzet az ajánkozást visszautasítja.

Vak hűségből tette-e azt is, vagy politikai meggyőződésből, ez már nem tartozik hozzánk, elég hogy tette, s mi megint hálát mondunk érte a magyarok istenének, ki nem engedte, hogy a nemzet eben gubát cseréljen, hogy csak a végett szabaduljon a császári királyi járom alól, hogy ismét királyi nyög alá kerüljön; nem engedte, hogy saját testvérünket, királynak választván, okot szolgáltatassunk a testvér gyilkolás égbe kiáltó bűnére. —

Jelenleg meg van a harmadik alkalom magunkat függetlenné tenni.

October 30-kán megkezdődött a dicső munka, csak folytatnunk kell következetesen.

Folytatnunk addig, míg nyoma sem marad a királyságnak.

A hamvaiból föltámadandó magyar nemzet e napot örökké fogja ünnepelni, a szabadság kivívásának dicső kezdetét.

Marcius óta vitt harcaink közül ez volt az első szabadság harc.

A ráczok elleni háboruszkodás nem egyéb, mint nagyobb szerű rendőrségi működés, nagyobb számú rablócsorda ellen szokás szerint katonákat küldöttünk.

Jellachich berontása ellen tett lépéseinket és a belbékét háborító pártütők büntetésének tekintethetik.

De a Lajthántuli csatánk, szent harca volt a szabadságnak.

Ott a király nyílt sisakkal lépett fel ellenünk, s az ottani ágyuink csak akkor felelnek meg hivatásuknak, ha egyenesen a királyság ellen szegeztetnek. „Tanuljuk meg a historiában istennek mutató ujját tisztelni.“

Ha valódi függetlenséget akarunk magunknak kivívni, csak önerejünkre, nem pedig mások segédelmére kell támaszkodnunk.

Ha valódi szabadságnak akarunk birtokába jutni, nem szabad alkotmányosdit játszanunk, hol holmi királyi és hercegi szerepek vannak.

Most már a respublicánál egyéb jelszavunk nem lehet.

A ki még most is tétovázik, folyamodjon Simonichhoz, hogy soroztassa őt a rendelkezésére álló orosz sereg (?) közé.

Ki még most sem akar nyakára hágni a királyságnak, ne sajnálja a Királyhágóntul működő Puchnerhoz fáradozni, ott juthat még neki kis szerep — néhány napra, mi már utolsó napját éltük, vagy legalább kell, hogy éltük legyen a monarchiának.

Megvásároltuk a respublicat honfiaink a lajthántul elomlott vérén.

Ez legyen mindnyájunknak a hite! különben elmondja majd a magyarok istene, mint annak idejében az öreg Jehova: „Elvész az én népem, mivelhogy kellő belátás nélkül való.“

Koleti Zsiga.

Szabadháza, october 27.

Nem kell táblabíró politika? És táblabíró kell? és kell oda, hol politikát csinálnak, hol az ország ügyei tárgyalatnak s eldöntetnek?

Urak, ott a pesti redoutban, istenemre mondom, híretek nem a legjobb országszerte. Sok ember kérdezi, mit csinálnak képviselőink Pesten, mire az ember haragjában alig tud egyebet felelni, mint, hogy a manó tudja.

Kegyetek ismerik a magyar zsiros száját, képzelhetik, hogy azon a manó helyett, néha néha más kevésbé ildomos szavak is kicsuszszannak.

Lajtai táborunk kétségbe ejtetik, és kétségbe ejt; Bécsset és Budát egyaránt boszantja, s maga talán még inkább boszankodik.

Már october 15-én akartunk Te Deumot tartani, azután elhalasztottuk a szép szót november 1-jére, de bizony úgy látszik, csak november 2-án lesz az idén nemzeti ünnepély, meglehet hogy gyászos. Annyi becsületes emberünk szaporította az idén már az árnyéktalanok számát, hogy ha nov. 2-kán szomorúak leszünk, főképp azért lesz, mert

.....annyi szív

Hiában onta vért,

S keservben annyi hű kebel

Szakadt meg e honért.

A tábor tehát valóságos Lager, es liegt. No de hagyján, majd talpra kél, ha kell. De ti 5 pengő forintot urak, tik nem pihentek, mert hisz még nem dolgoztatok; nem nyugosztok, mert hisz, úgy látszik, nincs is szándékotok dolgozni. Tik egészen elfelejtettétek, hogy utóljára is valami végett csak küldött titeket az ország Pestre, vagy csakugyan csupán magán mulatság okáért vagytok ottan?

Uram fia! az egész házban nincs egy, ki, midőn proclamatio kell, és Péter Pálra, Pál Jánosra, János Miskára tolja, mint az egykori cigány a favágást, azt mondá: uram, itt van egy kis proclamatio, olvassak el. Ha változtatni kell rajta, nem sokba kerül.

Mi már régen kimondtuk, hogy azon férfiak, kik most a magyar népet képviselni Pesten vannak, a magyar népet soha sem akarják képviselni, hogy azok, kik most a dolgok élén állnak, egykettőt kivéve, nem képesek az országot sem megmenteni, sem megtartani, sem annak jövőjét megalapítani.

Táblabírák egytől egyig.

A hatalmat szeretnek, de a terre, mellyen a jelen körülmények között egyedül mozogni lehet, a forradalmi terre, kilépni szerények, mint a falusi leány, midőn először tánczra kéri a pesti redoutban.

Magatok után méritek az országot. Mivel nektek jól esik a semmittevés, azt hiszitek, hogy nekünk is jól esik a tespedés. Csakhogy mi nem tespedünk, nekünk nyugtunk nincs, nekünk csakugyan hozzá kell látnunk, hogy számotokra a napokénti 5 pengőt e pénznyelő időben kiteremtjük.

Mióta vagytok Pesten, és mit tettetek?

A hallgatóság sokkal pontosabb az ülések látogatásában, sokkal résztvevőbb a tárgyalások

